

Kmečko-delavski tabor v Murski Soboti

V središču Prekmurja v Murski Soboti se je v nedeljo, 5. maja, vršil veličasten tabor Kmečke zveze in Zveze poljedelskih delavcev. Kljub dežju se je zbralo mnogo ljudstva. Tabor se je začel z budnico ljubljanskih šentpeterskih fanfaristov v narodnih nošah. Po prihodu vlakov je daroval sv. mašo zastopnik mariborskega škofa g. kanonik dr. Osterc. Po sv. maši se je od cerkve na igrišče športnega kluba Mura razvil zelo veličasten sprevod, v katerem je bilo okrog 100 narodnih noš, več praporov Mladinske Km. zveze, sedem godb in kljub slabemu vremenu ogromno ljudstva iz širnega Prekmurja in ostalih delov Slovenije. Zborovanje se je vršilo na igrišču športnega kluba Mura, vodil ga je pa predsednik Kmečke zveze g. senator Janez Brodar. Zborovanja so se med drugimi udeležili tudi zastopnik vlade minister g. dr. Miha Krek, zastopnik bana okrajni načelnik dr. Bratina, zastopnik mariborskega g. škofa kanonik dr. Osterc, poveljnik mesta Relič, poveljnik obmejnih čet Božovič, orožniški poveljnik Milosavljevič, zastopnik županske zveze soboški župan Hartner, predsednik Kmetijske zbornice Martin Steblovnik ter drugi zastopniki raznih kulturnih ustanov iz Prekmurja ter ostalih delov Slovenije. Pozdravne brzojavke so poslali voditelj Slovencev g. dr. Anton Korošec in razni drugi odličniki.

Kaj je povedal g. minister dr. Krek?

Na taboru je po uvodnih besedah in pozdravih predsednika Kmetijske zveze senatorja Brodarja dal poročilo zastopnik vlade dr. Miha Krek. Poudaril je, da je v današnjem času težko voditi politiko, ki zahteva veliko močesti in previdnosti. Ohraniti mir našemu narodu je želja tudi kmečkega ljudstva. Naša država je v osmih mesecih vojne ohranila nevtralnost. Ne dajte se begati z raznimi novicami in letaki, naj pridejo od kjer koli. Naj ne bo danes nihče v zmoti, kajti Jugoslavija bo varovala svoje meje pred vsakim napadom, ki bi prišel od koder koli. Tih osem mesecev smo mi porabili tudi za drugo delo. Mnogo smo žrtvovali za utrditev naših meja in za oborožitev naše ponosne in hrabre vojske. Zato smo danes lahko popolnoma mirni. Vsako presenečenje je danes pri nas nemogoče. Naj se nihče ne vara! Poleg orožja je pri nas enoten duh in velika ljubezen med Srbi, Hrvati in Slovenci za skupno in močno Jugoslavijo. Danes in tudi v bližnji bodočnosti ni nobene nevarnosti za naš mir. Zato bodimo mirni in se posvetimo z vsemi močmi našemu gospodarstvu!

Za ministrom dr. Krekom so govorili še zastopnik bana dr. Bratina, predsednik Mladinske Kmečke zveze prof. Ludovik Puš, v imenu Zveze poljedelskih delavcev pa prof. Potokar, v imenu domačinov bivši poslanec dr. Bajlec, v imenu okrajne KZ Lehar ter šef Borze dela Vončina. Vsem govornikom se je zahvalil predsedujoči senator Brodar z lepimi zaključnimi besedami.

P o s v e t u

Zveza med Italijo in Nemčijo je ojačena z imenovanjem bivšega italijanskega prosvetnega ministra Dina Alfieri za berlinskega poslanika. Alfieri je odločen zagovornik zveze Nemčije z Italijo, medtem ko je bil dosedanjí italijanski poslanik v Berlinu Attolico nasprotnik vstopa Italije v vojno na strani Nemčije.

Najbolj neprijetna vrzel v zavezniški blokadi (zapori) Nemčije je sovjetsko pristanišče Vladivostok na Daljnem vzhodu. Od začetka vojne se uvažajo skozi Vladivostok v sovjetsko Rusijo tako velike množine bakra, kositra, kavčuka in drugega za vojno industrijo važnega blaga, da je povsem gotovo, da se izvažata večina teh surovin iz Rusije naprej v Nemčijo. Dalje prihaja v Vladivostok mnogo drugega blaga, in sicer po zelo zamotanih in sumljivih potih. Velike količine tega blaga in celo orožje prihaja v Vladivostok iz Zedinjenih ameriških držav. Zgoraj omenjeno vrzel pomorske zapore je ugotovil v javnem govoru angleški minister za vojno gospodarstvo Ronald Cross.

Zopet važno omiljenje ameriškega zakona o nevtralnosti. Ob zasedbi Danske in Norveške je prepovedal ameriški predsednik Roosevelt razpolaganje z imovino vlad in državljánov teh držav v Zedinjenih državah. V zvezi s tem korakom Roosevelta je izglasoval ameriški senat in poslal poslanski zbornici predlog zakona, ki znatno zopet omiljuje ameriški zakon o nepristranosti. Z novim zakonom bo prejel predsednik republike oblast, da bo po svoji uvidevnosti ob potrebi lahko dovolil kateri koli vojskujoči se državi ameriška posojila. V Združenih državah prevladuje mnenje, da bo dovolil Roosevelt Angliji ter Franciji posojila in bo začel podpirati ti dve velesili. Amerika bo začela v kratkem zaveznikom dajati razno blago, zlasti živež, na upanje, razen tega pa bo dala ameriškim kmetom ter industriji kredite za izvoz blaga v Anglijo in

Zelo lepo uspeli tabor je zaključila igra Davorina Petančiča »Slovenskega kmeta poveste«, pri kateri so ljudje kljub dežju vztrajali do konca. Tabor bo vsem Prekmurcem ostal v najlepšem spominu, med ljudstvom je pa utrdil narodno in stanovsko zavest.

S tabora so bile poslane pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču, predsedniku senata dr. A. Korošcu, kmetijskemu ministru dr. Budisavljeviču in banu dr. Marku Natlačenju.

Francijo. Kratko označena podpora je bila po dosedanjem nevtralnostnem zakonu prepovedana.

Komunisti na Francoskem še vedno rovarijo. Ker policija strogo pazi na vsako njihovo kretanje, se njihova akcija vrši podtalno. Pa tudi pri tem delu jih državna oblast zažame. Nedavno je policija zaprla 27 aktivnih komunistov po raznih francoskih mestih. Pred nekaj dnevi je vrhovno vojno sodišče v Parizu zavrglo priziv 28 komunističnih poslancev, ki so bili 3. aprila obsojeni na kazen po štiri leta zapore in 5000 frankov globe. Bivši komunistični poslanci, oblastni svetniki in predstavniki občin, kojih je 125, so internirani na nekem otoku in v nekem gradu. Francija je torej strogo na oprezi zoper komunistično rovarjenje.

Nečak anamske cesarice — duhovnik. Anam je država v Zadnji Indiji (južno od Kitajske), ki je zdaj pod francoskim protektoratom. Pred 80 leti je divjalo v tej državi krvavo preganjanje kristjanov. Na povelje anamskega cesarja Tuduka je bil francoski misijonar dominikanski pater Teofan Venard 2. februarja 1861 umorjen. Dne 2. maja 1909 — ob stoletnici njegovega rojstva — je bil ta mučenec od cerkvene oblasti proglašen za blaženega. V teku časa je preganjanje kristjanov v Anamu prenehalo, sovraštvo se pomirilo, krščanstvo se je začelo močno širiti. Prodrlo je celo v cesarsko hišo. Več članov te hiše se je dalo krstiti. Med njimi tudi nečak sedanje anamske cesarice Teofan Bun-Doung, sin predsednika cesarskega tajnega sveta. Mladi Bun-Doung je pri krstu privzel ime anamskega mučenca bl. Teofana Venarda. S tem pa se ni zadovoljil, marveč mu je hotel tudi slediti v redovniškem in duhovniškem poklicu. Stopil je v dominikanski red na Francoskem, kjer je študiral ter bil letos v mašnika posvečen. Na njegovo prošnjo ga je poitierski škof Lebens posvetil za duhovnika v rojst-

Tedaj so zagledali na glavni vaški ulici nekaj senc, ki so se premikale proti reki. Eni so šli ravno proti Dajestru, drugi pa so delali ovinke. I eni i drugi so molčali, da sosedov ne bi opozorili nase. Otroci so pridušeno jokali, ker niso vedeli, kam jih starši peljejo. Ti so hiteli. Vedeli so, da je v malem pristanišču samo trideset čolnov in en motorni čoln. V njih bo našlo prostor nekaj sto ljudi. Gorje onim, ki bodo pozno prišli in ne bodo dobili prostora! Bog se jih usmilil! Čolni so bili kmalu zasedeni. Z vesli so jih usmerili proti romunski obali. Koliko izmed prenapolnjenih čolnov bo prispelo na drugo stran reke? Bistra voda je nesla svoj plen. Ljudje, ki večinoma niso znali veslati, so se z grozo v srcu prepustili struji. Drugi čolni, v katerih so se nahajali ribiči, pa so se upirali struji in se počasi bližali romunski strani.

Oni, ki niso dobili prostora v čolnih, so se z obupom v srcu vračali na svoje domove in si pošepetavali:

»Izgubljeni smo!«

A oni hrabri, ki so stražili pred vasjo s puškami v rokah, so se spogledovali, se preštevali in si mislili:

»Kaj bo pomagalo trideset pušk pri napadu rdeče vojske, ki bo pridrla v Balto!«

Nataša in Fedor sta stala vzravnana, stisnjena drug k drugemu. Bila sta zadnja, ki sta še upala, da bo v daljavi zažarel plamen.

Ko je zadnji križ zgorel, je tudi njuno upanje popolnoma ugasnilo.

Pričakovala sta zoro trepetaje za svojce in vaščane. Nase nista mislila, čeprav sta vedela, da sta zapisana smrti.

Medtem so proti Črnemu morju plavali prevrnjeni čolni. Valovi so se veselo poigravali z njimi...

12.

V poltemi naslednjega jutra so se od treh strani bližali Balti konjeniki sovjetske vojske. V začetku se je v daljavi videla samo siva črta, ki je postajala vse ostrejša in večja. Čez čas so se dale razločiti oblike konj in jezdecev. Črta se je naglo bližala Balti.

Zemlja je bobnela pod konjskimi kopiti. V bobnenju je bilo nekaj zlovešnega in ljudje, ki so ga slišali, so drhteli od groze. Čutili so, da jim prinaša pogin.

Obrazi vojakov so bili mrki. Utrujenost po dolgi in naporni nočni ježi jim je napela ličnice. Oči so bile od bedenja krvave in to je dajalo njihovim obrazom še bolj divji izraz.

(Dalje sledi)

ne dajalo klientom sadja v tej ali oni obliki in posledica je ta, da ni bilo v Pittsfieldu še nikoli toliko dobro obrihtih in friziranih ljudi kakor v teh dneh.

Visoka cena za stare ladje. Danaki listi ugotavljajo, da so se cene za prosti ladijski prostor od začetka vojne počevorile. Angleži so pred nekaj časa za 63 let star estonski parnik z 2400 tonami plačali okroglo vsoto 22.000 funtov sterlingov. Neki parnik iz l. 1913., ki so ga Finci pred vojno prodali za 21.750 funtov sterlingov, so Angleži sedaj kupili za 80 tisoč funtov sterlingov.

To je eksekutor! V Mehiki so postavili za eksekutorja moža, ki je 2 m visok, 150 kg težek in je povrh še izurjen boksar.

nem kraju bl. mučenca Teofana Vernarda, v St. Lousps-Thonetu. Prvo svojo sv. mašo je Teofan Bun-Doung opravil v mašniškem oblačilu, ki mu ga je darovala njegova teta, anamska cesarica.

Dve novi svetnici. V četrtek, na praznik Kristusovega vnebohoda, je bila v Rimu v veličastni cerkvi sv. Petra velika cerkvena slovesnost, ki jo je izvršil sam papež Pij XII. Proglasil je namreč dve blaženi kot svetnici: Francozinjo Marijo Pelletier, ustanoviteljico reda Dobrega Pastirja za padla dekleta (umrla leta 1868. v starosti 72 let), in Italijanko Gemo Galgani, ki je umrla leta 1903. po hudi bolezni v starosti 25 let. Cerkev je bila bajno razsvetljena in bogato okinčana. Kupola je bila okrašena z lepimi preprogami, na kate-

rih so visele podobe iz življenja, delovanja in trpljenja novih svetnic. Ko je sv. oče izgovoril besede proglasitve obeh blaženih za svetnici, je ogromna množica vernikov zaploskala radosti in zazvonili so zvonovi sv. Petra in vseh rimskih cerkva. V svojem govoru je nato sv. oče poudaril lepe lastnosti novih svetnic in pokazal na razliko med temi vrlinami in med nizkim stanjem sedanjega časa, ki radi gmotnih dobrin pozablja dolžnosti srca. Od tod izvira stanovska zagrizenost, med narodi pa gineva tista vez, ki bi jih morala družiti med seboj, vez ljubezni. Posledica tega je vojna. Sklepno je sv. oče pozval ljudi, naj dvignejo svoja srca k nebesom in svoje molitve k Bogu, da po priprošnji novih svetnic nakloni svojo milost vsem narodom.

Kratke tedenske novice

Nemčija je dobavila Italiji po kopnem v aprilu 986.000 ton premoga, v prvih štirih mesecih tega leta pa 2.500.000 ton. Iz Anglije je uvoz premoga v Italijo povsem prenehal.

Nemške čete, katere so bile zbrane za pohod na Švedsko v Klajpedi, Königsbergu, Gdansk in v Stettinu so bile odpeljane drugam.

Nemške oblasti so prepovedale vsako vedeževanje in napovedovanje bodočnosti, ker se je s tem slabila moralna odgovornost naroda.

Nemčija je uvedla s 30. aprilom vojaško obveznost na Poljskem.

V Nemčiji so rekvirirali v okviru gospodarske štiriletke vse cerkvene zvonove za vojne potrebe.

Nemci napovedujejo nove bliskovite udarce, če bi skušali zavezniki raztegniti vojno na novz področja.

Neuspehi zaveznikov na Norveškem so po trditvi nemških krogov dokazali nadmoč letalstva nad vojnim brodom.

Angleška javnost zahteva z ozirom na umik zavezniških čet z južne Norveške odločnejšo vojno vladu, ki bo sposobna za nadaljnje in boljše vodstvo vojne.

Angleški mornariški minister Churchill je prejel večja pooblastila v odboru za vodstvo vojne. Ta pooblastila so bila dana za odločitve o važnih vojnih dejanjih, ki terjajo nagle ukrepe.

Mussolini je pisal Hitlerju pismo, katero je odnesel nemški rimski poslanik Mackensen nujno v Berlin.

Italijanski prestolonaslednik Umberto je obiskal 6. maja papeža Pija XII.

Težišče političnega položaja se je premaknilo zadnje dni minulega tedna z Norveške na Sredozemlje.

30.000 letal potrebujejo zavezniki, ako bi hoteli po mnenju strokovnjakov zlomiti nemško letalsko premoč in potem izvršiti svoje načrte.

Nedavno je neki angleški letalec letel v noči dve uri nad severno Anglijo, pa je še vedno mislil, da leti nad morjem, tako zatemnjena so bila radi nevarnosti letalskih napadov vsa mesta.

Nemška in sovjetska vlada sta se sporazumeli glede švedske nevtralnosti.

Od Angležev nad norveškim mestom Clacton on Sea zbit nemški bombnik se je zrušil na hišo. Ubityh je bilo s posadko vred 12 ljudi, 90 ranjenih in radi eksplozije bencina in bomb so popokale v obsegu 500 m vse šipe ter je trpelo občutno škodo 50 zgradb.

Oton Habsburški je te dni dospel po šestdesetnem bivanju v Združenih ameriških državah in v Kanadi v Pariz in od tam se je odpeljal v Belgijo.

Huda železniška nesreča se je zgodila v bližini Bourgesa na Francoskem v noči na 4. maj. Nesreča je zahtevala 21 smrtnih žrtev, 25 potnikov je bilo hudo in 10 pa lažje ranjenih.

V Španiji so nastale radi hudih nalivov velike povodnji. Posebno občutno je prizadeta pokrajina Asturija, kjer so cela naselja pod vodo. Baskiška železniška proga je na več mestih poplavljen in tako izpodkopana, da je ustavljen na njej promet. Zelo mnogo živine je utonilo.

Zveza za ohranitev samostojnosti balkanskih držav

Za prevladujoči vpliv na balkanske države se trudijo zavezniki, Italija in Nemčija. Balkanske države so s svojo strogo nepristranostjo doslej srečno prebolele skozi vojno, ne da bi se bile zamerile kateremu izmed vojskujočih se taborov.

Ves čas od izbruha vojne si največ prizadeva Turčija, da bi pridobila balkanske države za medsebojno zvezo, ki bi tvorila dovolj močno jamstvo za mir na Balkanu. Turčija še prav posebno sedaj napenja vse moči, da bi uresničila dva načrta za sklenitev zvez, ki bi tvorile poročstvo za mir na Balkanu brez oziroma na razne pritiske velesil.

Prvi načrt je v tem, da bi vse mohamedanske države na bližnjem Vzhodu: Turčija, Perzija, Irak in Afganistan sklenile vojaško zvezo. — Drugi, še važnejši načrt pa je, da bi vojaško zvezo sklenile: Turčija, Grčija, Rumunija, Jugoslavija in Madžarska. Ta zveza bi družila 80 milijonov ljudi in bi bila sposobna braniti Balkan pred slehernim tujim napadom ter mu ohraniti mir in nevtralnost v sedanji vojni.

Turška vlada utemeljuje svoj predlog s štirimi razlogi, in sicer:

1. Nobena balkanska država ni dovolj močna, da bi se sama vojskovala proti napadalcu.
2. Če sklenejo balkanske države tako zvezo, bo vsaki izmed njih zagotovljena popolna pomoč štirih drugih držav.
3. Če bi bila katera od napadenih balkanskih držav prisiljena odnehati in bi se njena vojska morala umakniti, ji bodo stale ob strani zaveznice, ki bodo njeno vojsko in prebivalstvo sprejele ter pomagale urediti drugo, tretjo ali celo četrto fronto.

4. Vsaka izmed teh ne bo samo članica zveze, ki bo štela 80 milijonov ljudi, marveč ji bo zagotovljena tudi pomoč Anglije in Francije, ki sta nekaterim balkanskim državam dali svoja poročstva, s Turčijo pa imata pravo vojaško zvezo.

Za pravkar omenjeno samoobrambo balkanskih držav so odločno zavezniki, ki poudarjajo po svojem vodilnem časopisu, da bi edino tako močne zveze ohranile državam na Balkanu samostojnost, jih obvarovali pred vsakim kvarnim vplivom vojskujočih se taborov in bi na ta način ves Balkan lahko ostal v današnji vojni nevtralen.

Italija in Nemčija se še nista izrekli glede kratko označenega načrta na Bližnjem vzhodu in na Balkanu. Pač pa je bil v zvezi s tem načrtom nujno pozvan v Berlin nemški poslanik v Ankari von Papen, da osebno poroča kanclerju Hitlerju. Izgleda tudi, da hoče Anglija preprečiti vsak ukrep proti temu načrtu in je že poslala močno vojno brodom v Sredozemsko morje, da zavaruje morebitne nakane od kake druge strani. Prav tako se bo tudi v kratkem sestal stalni odbor Balkanske zveze, ki bo sklepal o tem načrtu.

Kakor izgleda, je tudi Amerika za ta načrt in je minuli teden diplomatskim potom vprašala Italijo glede njenega zadržanja. Od Mussolinija je dobil Roosevelt, predsednik Združenih držav Severne Amerike, zagotovilo, da Italija ne bo zaenkrat spremenila dosedanje politike. S tem v zvezi je bila tudi avdiencia jugoslovanskega poslanika v Washingtonu pri znanem evropskem opazovalcu Sumner Wellisu. Amerika bi bila v primeru nega-

Roke in jezik med govorom. — Mnogi ljudje imajo navado, da podkrepljajo s kretnjami rok to, kar pripovedujejo. Ali je to samo razvada, ki se da z dobro voljo odpraviti, ali pa je v tem kaj globljega smisla? Skoraj se zdi, da je zadnje resnično. Nekli ruski učenjak je opazoval namreč sledeče: Če je nekomu, ki je bil navajen uporabljati pri govorjenju roke, velel, naj drži roke popolnoma mirno, je mož izgubil svojo zgornost. Naj si je poskusna oseba prej še tako gladko in prosto govorila, ji to nenadno ni bilo več mogoče. Postala je negotova, začela je celo jecati. Šele tedaj, če je smela z rokami spet gibati, je premagala te ovire. Med gibanjem rok in gibanjem jezika je torej po vsej

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

Ko je ženica za oknom nekaj odgovorila, česar ni bilo mogoče razumeti, se je nasmejla:

»Ah seveda, meh, meh! Če ima človek skoraj devet križev na plečih, ni čuda, da pušča. Pa deset let še zmeraj lahko drži, hahaha.«

Trije otroci so prileteli čez cesto.

»Ah, glej ju, Franceja in Tevžeja!« ju je dohtar nagovoril. »Kateri je močnejši? ... Ne, ne, tepsti se danes ne smeta, danes je nedelja ... Nančka pa je za celo glavo zrastle, kar sem jo zadnjič videl ... Škoda, danes imam nov suknjič pa ni bonbonov v njem. Na, otroci, tu imate krajcar — fig si kupite!«

Dal jim je denar.

Ko je šel dalje, je na pragu zagledal mačko, kako si je s tacami umivala obraz.

»Mucika, muc, muc, muc!« jo je poklical. »Kdo pa bo prišel danes, da se tako čediš in napravljaš?«

Počohljaj jo je in mačka se je stegnila, tako ji je dobro delo.

Pri šoli je stal star občinski romak s pino v ustih.

»Bog daj dober dan, Marka! Ali ti diši dim?«

»Dišal bi mi že, gospod dohtar, ko bi imel tobaka.«

2

»Kaj, nimaš tobaka? Siromak ti! Na, tu imaš cigaro.« Hav-hav-hav! se je zakadil bel špicelj vanj.

»Muki, ti pledrc, ali me ne poznaš? Hahaha.«

Tlesnil je s prsti, psiček — a je veselo pomigal z repom in se vzpel nanj.

»Ho, ho, ti pacek packasti, tako pa nisem mislil. Me boš čisto podrekal.«

Medtem ko je šel dalje, si je otrcal blato, ki so ga pustile pasje tace na hlačah.

»Ah, Jerčka — danes pa si lepa! Ali si bila pri prvem svetem obhajilu? Si imela lep bel venček, kaj? To bi bil pa rad videl. Ne, ne, deklič, drugič! Danes ne utegnem. Srečno, Jerčka!«

Tako je to šlo vso pot po vasi. Na kraju je stopil zdravnik v čedno belo hišico, kjer so z oken viseli nageljni in rožmarin. Na lopi je potrkal na vrata v sobo. — »Naprej!« — V sobi je v mehkem naslonjaču sedela bleda, morda šestdesetletna žena, ki ji je bilo videti, da je pravkar prebolela hudo bolezen.

»Bog daj dober dan, gospa! Sem dejal: moram iti in pogledati, kako je z vami. Dobro je, dobro. Na pogled ste že prav dobri.«

»Gospod doktor, Bog vam povrni, da ste prišli! Vesela sem vas,« je odvrnila gospa in pokašljala; »ampak danes ste pa menda čisto novi.«

»Ali se vam čudno ...« Sed je velika noč šele minula